ПУ-ГУ

УНІВЕРСАЛЬНИЙ ТИЖНЕВИЙ ЖУРНАЛ

УКРАЇНСЬКА
Ч. 3007
МУЗЕЙ-АРХІВ

Читайте в цьому числі:

ТАК РОДИЛИСЯ ЛИЦАРІ ЗАЛІЗНОГО ХРЕСТА

БАНКІРИ ЧЕРВОНОГО ІМПЕРІЯЛІЗМУ

»ЗАМОЖНЕ ЖИТТЯ« В СССР

КРАЇНА ЗОЛОТА І ДІЯМАНТІВ

ГЕТЬМАНИЧ ДАНИЛО В НІМЕЧЧИНІ

АМЕРИКАНСЬКІ ДИВОВИЖІ

»МІЖ СЛАВОЮ І СМЕРТЮ« (роман)

ЯК ЗНИК »ЧОРНИЙ БІЛ« (новеля)

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ

УСМІШКИ, РОЗВАГИ

UVAN
N
Library

30 ЛИСТОПАДА 1948

№ 30 РІК II ЦІНА 80 ПФ.

»Заможне життя« в СССР

Останнього часу багато пишуть про потенціяльні сили СССР і США, про їх господарські й харчові спроможності на випадок нової світової війни.

Спинимося лише над проблемою харчування й забезпечення громадян СССР найпотрібнішими речами: взуттям, одягом, цукром, тощо.

Для яснішої картини цього »добробуту« будемо подавати цифри порівняно з даними інших країн.

В пляні СССР сказано, що 1950 рік принесе такі досяги:

Речі:	1932 рік	1937 р.	Плян на 1950 р.
Бавовняні тканини	2,694 міл. м.	3,447 міл. м.	4,686 міл. м.
Вовняні тканини	88,7 міл. м.	108,3 міл. м.	159,4 міл. м.
Шкіряне взуття	86,9 міл. пар	182,9 міл. м.	240,0 міл. пар
Ґумове	——	——	88,6 міл. пар
Панчохи й шкарпетки	208 міл. пар	409,1 міл. м.	580 міл. пар
М'ясо	483 000 тн.	813 000 тн.	1 300 000 тн.
Масло	71 000 тн.	183 000 тн.	275 000 тн.
Олії	409 000 тн.	495 000 тн.	880 000 тн.
Риба	1 333 000 тн.	1 609 000 тн.	2 200 000 тн.
Цукор	——	——	2 400 000 тн.
Борошно	——	——	19 000 000 тн.
Мило	357 000 тн.	405 000 гл.	870 000 тн.
Спирт	36 міл. гл.	76 міл. гл.	106 міл. гл.

П'ятилітній плян намічає вирівняти продукцію названих товарів у 1950 році до передвоєнного стану. Всіма засобами, пишуть »Ізвєстія«, треба піднести м'ясну продукцію та продукцію товщів (ситі). Легка й харчова промисловість зростатиме на 17% щороку.

Року 1947-го в совєтській пресі подано звіт про досягнення за перший рік останньої п'ятирічки й стверджено, що 1946 року були нові інвестиції в усьому народньому господарстві СССР на 17% вищі, ніж року 1945.

Це збільшення подане у відсотках. Житлова площа зросла на 55%, продукція легкої промисловости та хліборобства на 67%, шкіряного взуття — на 28%, ґумового — на 97%, вовняних виробів — на 30%, панчіх і шкарпеток — на 48%, продукція м'яса на 18%, рослинної олії на 19%, масла на 69%, риби на 10%, хліба й пекарських виробів на 24% більше, ніж 1945 року.

Одначе всі ці відсоткові показники нічого не говорять, бо ніде не сказано, яка була продукція 1945 року в абсолютних цифрах.

Скільки ж припаде на кожного громадянина зазначених у пляні товарів? Почнемо за порядком (все на 1950 рік):

1. **Бавовняні тканини.** Плян передбачає виробництво їх 4.686 мільйонів метрів, тобто 22,3 метри на особу річно. Це становить 35,9% зросту проти 1937 і 80% проти 1932 року.

Можна дивуватись, що завжди голий совєтський громадянин нараз дістане можливість завинути себе й свою родину в легкі бавовняні тканини. Це, звичайно в тому разі, коли ці вироби не підуть десь на схід для створення демпінґу абощо. Але оптимізм наш зразу впаде, коли зважимо на стан вовняної продукції.

2. **Вовняні тканини.** Плян передбачає виробити за 1950 р. 159,4 мільйона метрів, тобто три чверті метра на душу річно. Це дуже мало, бо лише один громадянин із чотирьох купить в 1950 році убрання. Але для совєтської голоти и це було б не абияке щастя. Насправді жоден громадянин не придбає вовняного убрання, бо половину вовняних виробів зуживає армія, а другу члени партії та всякі блюдолизи. Звичайний громадянин вовняного убрання не побачить і через два роки.

3. **Взуття.** Не краще стоїть справа і з взуттям. Плян передбачає 240 мільйонів пар шкіряного й 88,6 міл. пар ґумового взуття, що разом дасть три черевики на рік на мешканця. Порівняно до 1932 року, коли на одну особу припадало по одному черевику на рік, це вже великий поступ, але до нормального стану це ще дуже далеко.

4. **Панчохи й шкарпетки.** Ця продукція зросте в 1950 році на 150% проти 1932 року, бо заплянoвано виробити 580 мільйонів пар, тобто по 2,8 пари на особу. Становище громадянина, що дістане 2 пари шкарпеток на рік, европейцеві важко уявити.

5. **М'ясо.** Споживання м'яса в СССР, мабуть, найнижче з усіх европейських країн, не кажучи вже про США чи інші американські країни, де м'яса дуже багато.

Продукція м'яса на 1950 рік заплянована кількістю 1.300.000 тонн або 6,2 кг. на особу річно.

Порівняно з іншими країнами це голодова пайка. Для прикладу скажемо, що в Польщі 1932—1934 р. на одного мешканця припадало 18,6 кг., а 1936 р. 20,2 кг. У напівголодній Німеччині в 1933 році припадало 49 кг. на душу.

6. **Масло, олія, риба.** З товщами (ситтю) в СССР ще гірше, ніж з м'ясом, бо на І мешканця в 1950 році припаде всього 1,3 кг. масла та 4,2 кг. олії на рік або разом 13 грамів ситі на день. В Данії 1929—1932 р. самого масла припадало 6 кг. на душу на рік, у Франції 5 кг. В Англії робітнича родина споживала в 1932 р. 12—22 кг. ситі, а родина вчителя 27 кг.

Трохи краще стоятиме справа забезпечення громадян СССР рибою. На особу припаде 10,5 кг. на рік.

7. **Цукор.** Плянується збільшити й постачання цукру, а саме: на особу 11,4 кг. на рік. В Данії припадає на особу 50,4 кг., в Англії 49,3 кг., в Бельґії 28 кг., в Німеччині 19 кг.

Як бачимо, ще не одну п'ятилітку мусить тягти совєтський громадянин, щоб напитись солодкої кави.

8. **Борошно.** Совєтський Союз — країна товарового хліба. Але пляни його в цій галузі чомусь теж дуже мізерні. На 1950 рік плянується 94 кг. борошна на душу, тобто 260 грамів на день. Норма — чисто голодова. В Польщі на одного робітника припадало 184 кг. хліба на рік, на родину безробітного 150 кг.

Дуже багато продукуватиме СССР спирту й горілки. На 1950 рік заплянoвано 100 мільйонів гектолітрів, тобто 48 літрів на особу. Пий, хоч залийся! Це найвища продукція серед усіх держав. Плянове задурманювання голодних громадян горілкою відтягуватиме їх увагу від основної причини тяжких злиднів. Забезпечення харчами й по закінченні п'ятилітки не буде краще, як було перед світовою війною. Місячна норма совєтського громадянина буде така:

М'яса	500 грамів,
масла	110 гр.,
олії	350 гр.,
цукру	1000 гр.,
борошна й хліба	7800 гр.,
риби	900 гр.

Як бачимо, совєтський громадянин на кінець п'ятого року по закінченні другої світової війни буде такий же голодний, як і раніш. Чи варто було йому кривавитись за таку жебрачу пайку?

А. К.

30 листопада 1948 р. № 30 Ціна 80 пф

Фото на обкладинці: Генерал Омелянович-Павленко з дружиною в день свого ювілею. (Фото П. Олексієнка)

Адреса редакції та видавництва: Augsburg Stadtjägerstr. 2-I. Verlag »PU-HU« Tel. 8885 Редактор приймає лише в середу і п'ятницю від 9 до 11

„PU-HU"
UKRAINIAN WEEKLY MAGAZINE

Authorized by Hq. EUCOM, Civil Affairs Division. Authorization No. UNDP 221. Circulation: 6000. Publisher Vladislav Tscharnetzky, Augsburg, Stadtjägerstr. 2-I.

Klischee: Behnsen & Co., Augsburg.

Druck: Hier. Mühlberger, Augsburg. — 11. 48

Так родилися Лицарі Залізного Хреста

Грудень 1919 р. Армія під натиском чужих та байдужости своїх докотилась до »Трикутника Смерти«.

Трикутник Смерти — легко зрозуміти, але відчути всю трагедію вояка, якому доля забрала те найстогніше в його житті — можливість боронитися — чесно вмерти або перемогти.

Армія перестане існувати. Фронту Українського більше не буде. Ще сьогодні найпочесніше ім я вояка Української Армії — завтра ніщо.

Неймовірно...

Але так було!..

Наказ: нищити зброю.

Люди розбігались. Хто потайки, хто тяжко прощаючися з товаришами.

Новий наказ — хто хоче — може лишитися. Команда найшла вихід із Трикутника Смерти — Чорторийська трагедія може стати виходом до Слави.

Хто відчув жах безнадійности, той знає, що таке блиск віри — знов нас Батьківщина потребує, знов ми вояки, знов ми люди.

Маємо готовитись до чогось нового — вояк завжди й на все готовий.

Надія викликає радість, сподіванки, мрії... на Київ, за Дніпро, в Слобожанщину, з'єднатися з повстанцями...

Боже! Знов серце повне надій, а з нею й віри в нашу Правду.

Вірили, глибоко, були переконані, що остаточна й швидка перемога жде нас.

Ранок 6. грудня. Біло, біло навколо. Весело співає білий килим під вояцькими ногами. За селом під горбком стали Богданівці. А це ж — Київ, фронт, ідем до Києва, відступ до Житомира, знов Київ, Харківські кордони, Валуйки, Уразова, Мерефа, Краснопавлівка, Самійлівка, Січеслав, Тальне, Ташлик, відступ через Румунію, наступ з Галичини, ще раз Київ... Прапор свій гордо несли і знов понесуть Богданівці.

Читають наказ — **Вирушаємо в Зимовий Похід.** І знов, хто не чується на силі — може залишити лави... аж заболіло Богданівців: Мали сили, а тепер би їм забракло!

Команда: Струнко. Ліво, глянь! Гучно й чітко відповідають частини своєму Командармові на привіт.

Короткою промовою благословляє — »Дідусь« Богданівців у новий похід — надій: — **»З нами лишаться тільки ті, хто має залізні нерви та сталеве серце«.** — Радісне й гучне »Слава« — стає обіцянкою й присягою.

Так родилися Лицарі Ордену Залізного Хреста.

А в ніч з 5. на 6. травня 1920 року залізні когорти Лицарів Зимового Походу повернулися в лоно знову зформованої армії, укривши свої прапори славою й записавши нову сторінку до історії Українського Війська.

6. XII. 1919. дивився командарм »Дідусь« ген. пол. Омелянович-Павленко на своїх вояків з **вірою й надією**, що виконують неможливе.

6. V. 1920. міг дивитися на них з **гордістю.**

Нехай мати усміхнеться, заплакана мати!

В. Сімянцев,
Лицар Ордену Залізного Хреста.

ГЕНЕРАЛ МИХАЙЛО ОМЕЛЯНОВИЧ-ПАВЛЕНКО

Ціле українське громадянство на еміґрації тепло відзначає 70-ті роковини з дня народження видатного українського генерала, командарма леґендарного зимового походу Михайла Володимировича Омелянович-Павленка. Нащадок дунайських козаків, командир ґренадирського полку ґвардії, фронтовик першої світової війни, він з вибухом революції всі свої сили віддав боротьбі за визволення України. Командував Козацьким Кошем у Катеринославі, Українською Галицькою Армією, Запорізьким Корпусом, Армією УНР. Військовий міністр. Організатор українських комбатантів. Військовий науковець і педагог.

Вдумливий, відданий справі вояк, у ранах і бойових відзнаках. Хрест Володимира IV ступня, Хрест Володимира III ступня з мечами, чотири нагороди з мечами, Орден Хреста Симона Петлюри, відзнаки УГА, Орден Залізного Хреста — свідки його життя і боротьби.

БАНКІРИ ЧЕРВОНОГО ІМПЕРІЯЛІЗМУ

Коли під час війни комінтерн був зліквідований, передові статті часописів ворожили, що цей сталінський подарунок західним державам явно свідчить про демократизацію совєтської Росії. Які безглузді були ці надії, сьогодні не треба доводити.

Замість комінтерну виступив комінформ. Большевизм уже відомий як майстер вигравати словами та змінами назв.

З »чека« стало »гепеу«, з »гепеу« »енкаведе«, нарешті »емведе«. Чотири назви маскують те саме криваве діло. Комінтерн мав завдання здійснити всесвітню революцію. Він фінансував заколоти і хаос в Німеччині, починаючи з 1919 року, як також і у всіх інших країнах світу.

Війна принесла інші невідкладні турботи, що відсунули в тінь революцію.

З кінцем війни ідея комінтерну вилізла з мішка тим же шилом, тільки з іншою назвою.

До 1939 року не було можливости викрити явище фінансування заколотів большевизмом, бо Кремль прекрасно маскував свої грошеві транслювання. Посередниками були торгівці антикварними речами (Кривицький в Амстердамі), спекулянти совєтським збіжжям (Берлін) та банкіри...

Велика частина коштів переходила за кордон у вигляді підкупів.

Клясичний приклад: Коли 1936 року продерлася на захід вістка, що Цензль Мюзам, жінка Еріха Мюзам сидить у славетній московській в'язниці НКВД (Луб'янка), її приятелі просили французьку делеґацію, що від'їжджала до Москви, розвідати про неї. НКВД відповіло, що Мюзам на волі, живе собі на одному з кавказьких курортів. Коли Андре Жід (член цієї делеґації), вернувшись до Франції, висловив сумніви, Москва запросила до себе відомого німецького письменника (він тепер в Америці) і він написав у своїй книзі, що Цензль Мюзам на волі, а Андре Жід брехав. Насправді вона таки сиділа у в'язниці, а для німецького письменника її тимчасово звільнили. Вона розповіла цьому письменникові всю правду про свою долю, але він опублікував цілком протилежне. Чому? — Бо одержав від Москви шестицифрову суму гонорару. Москва не приєдналась до конвенції міжнародного авторського права і тому чужинцям гонорару не платить. Але в окремих випадках, заслуженим авторам, як і згаданому німецькому письменникові сплачує доволі щедро.

Хабар? Підкуп?

Юридично — ні. Морально — так.

Подібним же способом Москва підтримує й закордонні організації. Приклад: Комуністична газета »Роте Фане« до 1933 року мала в Совєтському Союзі 15 000 передплатників.

Така сама гра відбулася з нагоди страйку гірників у Франції. Комуністичний провід одержав для страйку 277 мільйонів франків. З них Румунія і Чехо-Словаччина дали 260 мільйонів.

Французький міністр внутрішніх справ запевняє, що насправді ця цифра далеко більша. Румунський представник посольства дав 650.000 швайцарських франків, 50.000 долярів золота вартістю на мільярд паперових франків перепроваджено до Франції з Болгарії. Тим часом комінформ переселився з Беоґраду до Букарешту. Це з'ясовували »солідарністю« румунського уряду до страйкарів. На кожного румуна і чеха (від діда до немовляти) накладено 12 франків податку. Сама Анна Павкер своєю власною особою перешнурувала собі через плечі карнавку і збирала гроші на французьких »товарищей«.

(Продовження на **стор. 7**)

Країна золота і діямантів

ПІВДЕННО-АФРИКАНСЬКИЙ СОЮЗ

Південна Африка, як і Европа, пережила свою добу великого переселення народів. Первісні тубільці її, бушмени, майже вимерли. Перші вдерлися на їх територію готтентотти, пізніше, хвиля за хвилею, котилися на південь різні племена банту. За кілька століть до приходу европейців відбувався ґрандіозний переселенський рух численних інвазій. На початку 16. століття всі ці племена й народи створили населення Південної Африки.

З кінця 15. стол. починається европейська колонізація півдня Африки. Року 1505 портуґальці закладають першу торговельну колонію в Софалі, через 50 років після них голляндська компанія засновує тут свої селища й фарми. Століття 17. та 18. — це доба жвавого росту голляндської колонізації при завзятому спротиві тубільців; період кривавої боротьби з кафрами. З початком XIX. стол. розгоряється боротьба голляндців з англійцями. Року 1806 англійці остаточно відривають від голляндських володінь Капську землю. Через 30 років голляндці оголошують вільну Оранську державу, що її року 1856 визнала й Англія. Друга група голляндських переселенців із Капської землі заснувала республіку Наталь. Після нападу на Наталь англійців голляндські фармери відходять за ріку Валь, давши тут 1837 року початок Трансвалю, що року 1852 був визнаний за самостійну південно-африканську республіку. Війна Англії з голляндськими фармерами (1899—1902) принесла англійцям панування в Південній Африці. Рік 1909 став датою народження південно-африканського Союзу, зливши в ньому усі колонії. Створено уряд із сенату та народньої ради, що складається з представників від усіх союзних земель. Англійська й голляндські мови визнані за рівноправні. Европейці становлять приблизно 20% населення. Народи банту — 70%, решта припадає на кольорових — готтентоттів, індусів та маляйців.

Австралія. Іміґранти різних національностей вітали австралійського міністра іміґрації Келвела (в окулярах). Посередині українка Галина Яськович, за нею пані Колмак.

Европейські ідеї й культура поклали глибокі карби на обличчя соціяльного, політичного й індивідуального життя Південної Африки. Серед народів банту помітне національне пробудження, намагання зберегти свої традиційні форми соціяльної організації, способи свого життя.

Родючий ґрунт, лагідне підсоння зумовлюють багату природу. Помаранчі, персики, жерделі, виноград, Південної Африки відомі далеко за межами своєї батьківщини. Вино півдня Африки здобуло собі славу в Европі й США. Цукрові плянтації дають колосальні можливості для експорту цукру.

Далі від берегів, внутрішня високорівня покрита пасовиськами. Тут фармери плекають рогату худобу, овець. Річний добуток вовни дає одинадцять мільйонів фунтів стерлінґів прибутку. Волові шкіри живлять величезну шкіяну та взуттєву промисловість. З хлібних рослин перше місце посідає маїс; його врожаї дуже коливаються залежно від опадів. Дошкульним бичем країни стали періодичні посухи й зливи. Від посух вигоряють поля й пасовиська, а зливи зривають бурхливими потоками з ґрунту чорнозем і виносять його через ріки в океан. Так великі обшири родючої землі перетворюються на півпустелі.

Південна Африка — царство золота й мінералів. Найповніші в світі золоті жили проходять саме тут. Видобуток його стоїть на першому місці в світі. Діяманти поклали здорову основу економіки Південної Африки. Щороку їх вивозять на 30.000.000 фунтів. Поклади високоякісного кам'яного вугілля тут безмежні. Азбест, мідні й залізні руди, цина, антимон, бісмут, змарагд, корунд, живе срібло, графіт, каолін, ґіпс, оливо, мармур, ґраніт — відкривають для населення щасливі перспективи.

Промисловість росте такими темпами, що річні її добутки перевищують пляни й сподівання. З 370 мільйонів фунтів стерлінґів вартости річної продукці 341 мільйон належить приватній індустрії, що охоплює 500.000 робітників.

Над усім стоїть машинобудівництво. Далі йде виробництво залізничих рейок, сталі, шкіри, взуття, текстилю, ґумових товарів, вибухових речовин, добрива, цукру, фарб, ляку, мила, свічок, меблів, господарських речей і консервів.

Приватні будинки, підприємства й транспортові засоби електрифіковані. Мережа залізниць, як і повітряна фльота, належить державі. Державний нагляд поширено й на всі гавані. Під державною ліцензією стоять радіостанції й засоби зв'язку.

Система освіти також підлягає державі й працює згідно з державними навчальними плянами. Для европейських дітей навчання обов'язкове. Школи двомовні: англійська й африканська мови обов'язкові для всіх. Для дітей тубільців навчання не обов'язкове, хоч закон про обов'язковість його вже схвалений і школи будуються. Індуси мають окремий коледж і один технікум. Університети фінансує держава. Деякі з них перебувають на самоутриманні. Існує один університет для неевропейців, хоч їм дозволено вчитись і в інших університетах. Кожна провінція має сільськогосподарські школи та дослідні фарми.

Населення Південної Африки чисельно мале. Простори й багатства великі. Проблема іміґрації для неї актуальна. Члени південно-африканського уряду не раз уже висловлювались за масову іміґрацію з Европи. Маршал Смітс пропонує урядові не проґавити сприятливої нагоди привабити потрібні країні робітні сили. Цим він має на думці зрівноважити конфлікт між тубільцями й білими на користь білих. Але він вимагає насамперед іміґрації з германських країн: Голляндії, Німеччини, Австрії. Цікаво, що Південно-Афргканський Союз вживає заходів проти іміґрації небажаних елементів з Англії. Привілеї для іміґрації англійців скасовуються, бажані лише дійсно корисні для країни елементи. Для ДП двері до Південної Африки покищо зачинені. Чи будуть вони відчинені в майбутньому, сказати важко.

Б. Д.

Петро КІЗКО

СЕРЦЕ

Серце моє журливе!
Бідне моє! Не плач!
Світ же тепер зрадливий,
Повний, як я, невдач.
Ти ж не одне в злигодні
(Горю нема кінця!) —
Криком кричать сьогодні
Інші людські серця.
Той, хто іще сміється,
Завтра заплаче теж.
Щастю нема, здається,
В світі ясних безмеж.
Чом же ти трепетно квилиш?
Серце моє! Не плач!
Може ще прийде милий
Світ без нудьги й невдач!

18. XI. 1948.

ПЕРШІ ЩАСЛИВЦІ

Перша група іміґрантів на квоту двох сот тисяч до США від'їхала. Одна з іміґранток вражена:

»Сьогодні одержали розпізнавчі значки й здали речі в баґаж. Підходить поїзд. Чудово: чисті пульманівські вагони, місця нумеровані; кожному зарезервоване відповідне місце. Харчів одержали більше, ніж достатньо. Товпляться американські журналісти і все оглядають: баґаж, пасажирів, авта з харчами, тих, хто від'їждає, і тих, хто лишається. Провідник ешельону дає останні вказівки. Поїзд рушає. Дехто зідхає, але більшість радісно посміхаються.

Поїзд іде повним погоном. Друзі й знайомі сходяться, мов давно бачились. Молодь гуртується навколо мандоліни. Чути українські й польські пісні. Увечорі в вагонах ясно, мов удень.

О першій годині ночі ми в Бремені. Наші речі вже виладувані. Ми вже не одіозні ДП, ми вже нормальні люди. Баґаж наш знов іде на контроль. Незапаковані в фабричних стандартах харчі конфісковані.

Всі стурбовані: »Знов до ДП-табору?«

Але ні. Чисті, просторі з великими вікнами й електричним світлом кімнати. Кожній родині окремо. Читальня. Кожна жінка дістала дві вовняні ковдри, простирало, подушку. Ліжка пухкі. У кожній спальні стіл, стільці, ґардероба. Чистий люксус.

Гаряча страва подана в спільній залі. Столи й лави блищать чистотою. На кожному столі декоративні рослини. Блискучі таці, миски, чашки, ложки, ножі, виделки. Вже не біжать колишні ДП з іржавими бляшанками по напівхолодну каву. Кава і юшка тут гаряча, смашна, усміхнено-радісно піднесена. Тут я вперше відчула, що я вже не ДП. Всюди квіти, квіти... Хто ж би дбав про квіти, коли б ми були ДП?

Останній контроль і знов несподіванка: містер Карузі завітав до нас. На привіт він кидає кілька простих слів і запевняє, що ми не ДП, що ось почнемо вже за океаном нове життя. Він дійсно промовляє до серця. В неділю ми йому піднесли скромний букет хризантем. Кілька осіб із колишніх ДП тріюмфально понесли його на руках через залю. Він знов пообіцяв подбати про більшу кількість кораблів, щоб дати можливість усім ДП почати життя. Це одностайне бажання всіх американців, — сказав Карузі. — Всі вони знають, якого клопоту й горя ви зазнали. Він пообіцяв попрощатися з нами в Бремені з тим, щоб знову зустріти нас у своїй батьківщині. Я певна, що його слова добре продумані і що містер Карузі свого слова додержить.« **В. П.**

Свято комбатантів на Фраймані

Українські комбатанти в Мюнхені на Фраймані урочисто відзначили день посвячення свого прапора, вшановуючи одночасно пам'ять героїв визвольних змагань з нагоди 30-ліття збройної боротьби в Галичині. На таборовому майдані стрункими лавами вишикувалися комбатанти, молодь СУМ'у й пласту. Прибув хрещений батько прапора — військовий міністр Виконавчого Органу Української Національної Ради генерал Капустянський. Сигнальні сурми грають йому »Зустріч«. Після богослужіння обох українських обрядів відбулася урочиста дефіляда комбатантів, сумівців і пласту, що її вітали з трибуни генерали Капустянський і Шандрук, а також представники від литовців, естонців, лотишів. Увечері в пам'ять героїв, що трагічно загинули в часи визвольних змагань, відбулися збори. Наступного дня — богослужби в церквах та урочиста академія з промовами й концертом.

На наших фотах: Урочисте посвячення комбатантського прапора (вгорі); генерал Капустянський (унизу) приймає урочисту дефіляду комбатантів та організованої молоді. На трибуні представники українських організацій та литовського, естонського, лотиського і інших дружніх народів.

ЯКУ ТЕМПЕРАТУРУ ВИДЕРЖУЄ ЛЮДИНА?

Що діється з людиною при температурі на сто ступенів? Це питання стало несподівано дуже актуальним. При просуванні повітря кабіна літуна надзвичайно розгрівається, особливо в долішніх шарах над землею. Професор каліфорнійського університету др. Крег Тейлор пробував розв'язати це питання дослідно. Для своїх досвідів він застосував великий, щільно замкнений стальний циліндер, що вміщує в собі одну людину. Циліндер забезпечено сухим теплим повітрям, зовні циліндер нагрівали електричним способом. З усіх піддослідних осіб професор Тейлор виявив найбільшу витривалість: він видержав у кабіні температуру на 110—128 ступнів шістнадцять хвилин. При цьому мав на собі крім забезпечення на непокриті частини тіла, як обличчя, руки, звичайний одяг. Удар його живчика піднісся в тому часі з 82-х на 162. Крім цього він утратив за цей час майже кілограм ваги, що виступила з тіла в формі поту й випарувала. По виході з циліндру Тейлор заявив, що почуває себе, як зварений. **І. С.**

Американські дивовижі

(Власна кореспонденція)

Ці дивовижі — для американців ніякі дивовижі, але звичайна річ. Вони — складова частина американського життя і тільки. Для европейця, що прибуває на постійне життя до США, ці дивовижі надовго залишаються дивовижами, і до них він не так швидко призвичаюється.

*

От — хоча б поліція. В Европі поліція викликає в кожного громадянина поганий настрій, а то й страх. В США вважають кожного поліцая за найбільшого друга населення. Поліцай не тільки кермує рухом на вулицях, охороняє порядок, але дуже часто, маючи службу на будь-якій вулиці, бавиться з дітьми чи, у випадку потреби, бере під руку стареньку жінку, переводить її через вулицю або допомагає матері перевезти візок з дитиною.

Та проте не треба думати, що ці поліцаї (всі рослі й добре розвинені чоловіки) — такі добрі до всіх людей. Із злочинцями чи підозрілими особами вони вміють повестися інакше. І злочинців уміють шукати, хоч в Америці нема ані обов'язкової реєстрації в поліції, ані »вонунґсамтів« і »арбайтсамтів«. Як тільки десь станеться якийсь злочин, уся поліція міста повідомлена через радіо; радіоапарати поліція має в кожному авті. На місце злочину з'їжджаються з усіх кінців поліцаї і детективи, на основі знайдених відтисків пальців, якогось ґудзика, свідчення осіб вони дуже швидко знаходять злочинців.

Коли на вулицях завиють сирени поліційних авт, увесь інший автомобільний рух завмирає.

*

В Европі ви чуєте в ресторанах, трамваях і на вулицях часті розмови про політику, про події в світі, дискусії про різні ідеї та ідеали. В Америці — рідко. Головна тема всіх розмов — доляр. І в підземній залізниці, і в автобусі чи ресторані, де тільки зійдеться двоє американців, іде зразу дискусія про те, хто скільки заробив, хто скільки втратив, скільки коштувало найновіше авто, на яких акціях можна заробити найбільше і т. д. Всемогутній доляр — зміст життя американця. Тільки той має будь-яке значення в Америці, хто має в банку на конті гроші. Розумна людина, вчена людина, але без грошей — тут не багато варта. Менше розумна, але з повними кишенями долярів користується всюди пошаною.

*

Помиляється той, хто думає, що американці не вміють влаштовувати парад. Щоправда, ці паради різняться багато від европейських парад. В Европі в таких парадах беруть участь тисячні маси, маршуючи по вулицях. В Америці ви бачите по великих містах такі паради: вулицею маршує кілька десятків людей з державним прапором і прапорами організацій, що беруть участь у параді; кілька ветеранів чи членів національної ґвардії — всі вони мальовничо одягнені, а з ними добра, голосна оркестра. Тисячні маси людей стоять на пішоходах, спостерігають. Хто хоче, скидає шапку перед державним прапором, дехто тільки дотикається пальцем капелюха, інші дивляться й нічого собі з цієї паради не роблять.

Параду відкриває поліція, що робить дорогу, замикає поліція на конях і автах, по боках також порядкує поліція, щоб люди перепустили учасників.

*

Страйк в Европі — велика подія, що коштує кожному громадянинові багато нервів. В Америці — це буденна річ. І страйк тут леґальний засіб боротьби за покращення фінансового стану працюючих. Тільки в Европі в страйкові обов'язково мусить брати участь велика кількість людей: вони галасують, викрикують, вимахують кулаками, погрожують. В Америці страйк відбувається спокійно, хоч інколи поліція розганяє страйкарів і то навіть ґумовими палицями. Здебільшого в страйках бере участь мала кількість людей: вони несуть плякати з своїми домаганнями, маршують на одному місці в колі і, відмаршувавши кілька своїх годин, ідуть додому. На їх місце приходять інші, що знову маршують кілька годин. Найпопулярніший спосіб страйкування, це т. зв. пікетування установ і крамниць. Дві чи три особи з начепленими на плечах і грудях плякатами спокійно походжають перед входом до крамниці чи установи і звертають увагу публіки на те, що робітники та урядовці даної установи чи підприємства страйкують.

*

Найдивніші для европейця — реклями. В реклямі американці мистці. Рекляма має на меті притягати увагу покупця, заохотити його купити цей чи той товар, забити йому в пам'ять, до якої фірми він повинен частіше ходити. А різні види реклям треба дійсно подивляти: на даху ви бачите, напр., велику постать чоловіка, що тримає в руці папіросу »Камеля«, а з уст йому день і ніч виходить дим. Або намальований хлопчина, а з уст йому вискакують мильні бульби. Або сила різних світляних реклям, великі оголошення в часописі чи на вітринах крамниці: »Ця чи та річ безкоштовно!« Але коли ви ближче приглянетесь, то побачите, що цю річ ви дістанете безкоштовно тільки тоді, коли купите в цій крамниці товарів на 50 долярів.

Світляні реклями роблять з ночі день.

*

Коли приїдете з Европи й маєте вже постійну працю, кожна фірма умеблює вам помешкання, заінсталює світло й радіо, зробить з вашого помешкання чисту мрію. І за це все ви мусите платити 20 долярів місячно. І так живете собі, як у Бога за дверима, в комфорті й серед вигод, але тільки доти, доки маєте працю. Працю ви втратили, не маєте чим платити, вам це все забирають назад, виплачені гроші пропадають, а ті речі, що ви вже за них заплатили, вам винесуть безжалісно на вулицю, якщо не маєте чим заплатити за хату. І горе такому громадянинові, що не має чим заплатити за умеблювання чи за саме помешкання. Йому ніхто не поможе, ніхто не порадить. Єдиний рятунок мати в якомусь товаристві забезпечення, але буває, що ви не заплатите один раз внесок і тратите все забезпечення, стаєте прошаком.

Таким чином, на сплату ви можете купити в Америці хату, авто, телевізійний апарат і т. ін.

*

Американець полегшив собі життя автоматами. На кожному кроці за кілька центів вам автоматично вилітають з апарату папіроси, перекуски, напої разом з паперовою чашкою чи цілою пляшкою, шоколяда, горіхи, різні товари — загалом те, що вам щодня може стати в пригоді. Автоматично ви можете зфотографуватись, автоматично записати від себе комусь на іменини побажання на грамофонну платівку, автоматично напарфумуватись, напудритись і т. ін. В ресторанах чи т. зв. »друґсторах«, де продають і часописи і шоколяд, різні напої й найрізноманітніші речі щоденного вжитку, при вашому столику чи на тому місці, де ви сидите, вмонтований невеличкий апарат, куди ви кидаєте 5 центів, і вам просто в вухо грає музика 5—10 хвилин.

*

Утікачі, що прибувають до Америки, згадують свої перші дні в США, як найкомічніші дні в їхньому віці. Їм тяжко знайтися зразу в цьому величезному, постійному рухові, в цьому гаморі; зразу схопити всі новини, всі невидані речі. Деякі, найпобожніші, розказують, напр., що одного дня вони впали на коліна на вулиці, бо почули, що десь священик іде з Найсвятішими Дарами, дзвонячи, як це було в нас дома. Щойно по якомусь часі, коли люди почали до них приглядатись, вони зауважили, що це дзвонить візок з морозивом, а не священик.

*

Українці в Европі не знають, що майже вся українсько-американська преса — це не преса европейського типу. Це органи товариств, де можна забезпечитись на випадок смерти. Похорони в Америці дуже дорогі. Ці товариства виплачують після смерти одного з членів родини певну суму грошей, що йде на погребника. Погребники містять у цій пресі свої оголошення навіть із фотами. Дотепні твердять, що українська преса — це преса погребників. Такі прізвища погребників, як Коцюбинський чи Насевич, відомі у всій Америці. Їхні оголошення, що за дешеву ціну вони влаштують прекрасні похорони, в европейців викликають сміх. Та тут власне нема чого сміятись, бо без товариств і цих погребників не одна сім'я у випадку нещастя пішла б жебрати.

*

Т. зв. українські школи в Америці це власне американські школи, де додатково викладають українську мову чи деякі знання з української історії чи літератури. Недавно один із новоприбулих до США українських еміґрантів обурився, що українсько-американська молодь не знає ані своєї мови, ані української історії чи літератури. Вчителі боронилися й казали, що цих предметів вони в школі вчать. В цю саме пору трапилася учениця цієї школи, і наш добродій хотів переконатись, чи дійсно так воно є. »Скажи мені, дитино, — звернувся він до учениці, — чи знаєш, хто такий Коцюбинський«. Дівчина підняла високо брови, що їй дали такий запит, самопевно відповіла: »Та певно, що знаю. Це наш погребник«.

М. Дольницький

АМЕРИКАНСЬКІ ЖІНКИ ПРО АМЕРИКАНСЬКИХ ЧОЛОВІКІВ

Десятки тисяч відповідей від жінок і дівчат усіх суспільних прошарків одержав жіночий журнал на його запитання до своїх читачів. Цікаво почути про американського чоловіка думку його жінки.

Одна студентка пише:

»Як я можу поважати або любити чоловіка, коли я знаю, що він більший боягуз, ніж я. У мене багато знайомих чоловіків, але всі вони немов із тіста зліплені. Щоразу награють ту саму платівку про ґалянтну розмову, а тим часом кожний молодий чоловік — цілковита порожнеча. Здебільшого він не наважується почати дискусію на серйозну тему, а залюбки говоритиме про всякі дитячі дурниці. Така поведінка нас, студенток, зовсім не зацікавлює. Ждеш від нього принаймні якогось духового збудження, натомість бачиш утечу від глибокої теми. Тим часом саме в наші дні багато є про що говорити. Коли так трудно знайти чоловіка дії, то хочеться зустріти хоч чоловіка глибокої духовости. Але молоді чоловіки охітніше розмовляють про буденщину: про клюб, театр, безглузді рекорди, але ніколи про пекучі проблеми. Не треба нам папуг, що раз-у-раз повторюють те саме, нам треба чоловіків, що могли б щось і своє сказати.«

Подібну думку висловлює лікарка:

»Ніколи ще чоловіки не ганялися так за втіхою та легким, по змозі нетрудовим життям, як тепер. Ми, жінки, також шукаємо розваги, але далеко не так упадаємо за насолодою, як чоловіки. Чоловіки ще більше, як ми, розколоті й ускладнені. Чотири рази я вже розлучалась і щоразу з вини чоловіка. Замість того, щоб жити для родини, він цілком віддає себе громадським обов'язкам. З чого ж складаються ті настирливі обов'язки? — Базікають про всякі нісенітниці, розповідають один одному двозначні анекдоти, — так минає багато годин над нічим. Я розумію, чому наша, американська жінка, не хоче сидіти біля свого чоловіка«.

Ще радикальнішу відповідь дає одна »кінозірка«:

»Мушу сказати, що чоловіки дуже змінилися в бік свого погіршення. До війни вони були ґалянтніші, люб'язніші, щиріші. Невже тут війна завинила? Такої думки я не поділяю. А втім мені здається, що пристрасть до воєнних авантур властива чоловікові. Уже малі хлопчаки виявляють сварливість та нахил до брутальности. Моя професія примушує мене щодня бути в оточенні чоловічої статі. Мушу сказати, що чоловіки далеко складніші, ніж жінки. Вони егоїстичні, охочі до бійки, уперті, нездатні до навчання. Правда, вони здатні винаходити зброю, але нездатні стати на перешкоді війні. Це завдання вони, здається, передадуть нам жінкам. Але чого не зможуть творці-чоловіки, те зробимо ми. Світ буде здивований нашою силою. Американські жінки мають уже досить чоловічої культури. Для нас чоловіки надовго перестали бути взірцем. Доволі вже нам їх техніки, не треба нам більш нових машин, хочемо побачити нову людину.«

Ґ. К.

БАНКІРИ ЧЕРВОНОГО ІМПЕРІЯЛІЗМУ

(Закінчення)

Надіємось, що їй не було тоді холодно, бо вона могла одягти дороге хутро, що їй подарував Сталін, і спокійно збирала пожертви від голодних і холодних румунів. Ми серйозно не турбуємось за здоров'я червоної Анни!

Цікаві методи комінформу в Швайцарії. Там мусіли процвітати банкіри і промисловість. Їм Совети обіцяли ситі ґешефти. Але це старий шлях. Звідси течуть мільйонові внески до рук тих же »товарищей«.

Нещодавно німецька преса подавала нотатки про якогось банкіра Ашберґа, росіянина, кремлівського Ротшільда.

Насправді це швед Ашберґ і сидить він у Стокгольмі. Він мав мільйон карбованців, бувши лише службовцем банку. Перші гроші він видав ще 1918 року на відзначення жовтневої революції. Його кошти не незчисленні, але через його руки переходять безконечні внески. Відоме тільки одне: Ашберґ на совєтські гроші вів конкуренційну боротьбу з шведським королем сірникової промисловости, що збанкротувавши, заподіяв собі смерть. Маєтки цього аґента теж немалі. У Франції він має земельні добра на мільйони золотих франків. Його міський замок на вулиці Казімір Пер'є тепер продається. Для Кремлю Ашберґ персона ґрата. Шведський пашпорт відчиняє йому двері до всіх країн.

Недавно Москва заснувала у Франції банк (Banque Commerciale pour l'Europe du Nord — комерційний банк для північної Европи).

До цього банку вчащають члени комінформу. Із ста тисяч акцій цього банку 99.700 належать совєтським банкам.

Немає сумніву, що ця акційна власність не що інше, як большевицьке маскування.

Тоді як усі часописи Франції зазнають великої матеріяльної скрути, комуністичні »Humanité« й »Ce Soir« ніяких труднощів не зазнають.

Ні для кого не таємниця, де їхні фінансові джерела.

Також із пожертвами робляться політичні махінації. Французький уряд недавно заблькував даровані пакунки. Швайцарія заборонила пересилати пакунки для російської зони. Коли одна фірма, а саме »Центральна Санітарія Швайцарія« (чи не дивна назва!) такий дозвіл одержала, виявилось, що власником фірми був комуніст.

Страйк у Франції коштував французькому господарству кількох мільярдів франків. Комінформ витратив на цю мету не менше. Чи дістане він поповнення? — Безумовно. Втрати Франції — це втрати усієї західньої Европи.

Кожний розлад у звичайному порядку діє тепер на користь комуністичної ідеології незалежно від того, в якій країні це відбувається. Комінтерн мав фінансове забезпечення тільки від СССР. На комінформ працює тепер більша частина Европи, підтримуючи політику Москви.

Сталінові сіті розкинуті на ввесь світ. Чи будуть і далі ловитись у них »великі« і »малі« народи?...

Гаррі Вільде »Е. д. В.«

Степан Любомирський

Мій слабого і смерчю

СЕНСАЦІЙНИЙ РОМАН

(29. продовження)

Там, на сході, вже виразно ясніло. Вже навіть починало рожевіти. Вставало поволі сонце нового дня. Вставало над Европою, збиралось перейти Уральську, прастару межу.

Доктор заговорив стиха, якби до себе.

— Я не можу вам нічого більше дати, як літак. Не можу вам нічого більше забезпечити. Вони не послухають. Ви вмієте пілотувати. Ви повинні вміти . . . — з сумнівом спрямував він свій дивний погляд на Борбенка.

— Умію, докторе. Але до чого це ви говорите?

— До чого? Я й сам ще не знаю. Побачимо, може . . . якраз.

Борбенко знов вамовк і знов не знав, що робити. Доктор Жарина має ініціятиву в своїх руках. Годі було йому її відібрати. Помітив, що доктор оглядається. Наталя не бачила докторового погляду. Борбенко відчув її очі на собі. Йому стало жаль доктора Жарини. В тих важких хвилинах таке це все було далеке, таке перспективне, що можна було холодно дивитись на вияв людських, звичайних людських почувань. Наталя і доктор . . . Боже, як це все складається. Може, він її любив? Цікаво. що за думки працювали тепер у його голові? А вона! . . Вона дивиться за ним, за Борбенком. Вона плаче . . . Вона боїться . . . Може.

І є чого боятись. Не можна вимагати від неї такої сили й гарту, як від себе. Нехай плаче.

Ляборантка Ніна підійшла до доктора. Борбенко не чув її слів.

— Докторе, я вас не покину. Я вас . . . розумію.

В очах доктора неначе б виросло здивування, що найшовся хтось, хто хоче йому подати руку, бути йому спільником.

— Ніно, це зайве. Мені нічого не треба.

— Не говоріть так, докторе. Вам треба дуже . . . когось. Я буду при вас до останку.

— До якого останку, Ніно? — щось незвичайне виросло за його питанням. Але він старався себе опанувати.

Та ляборантка мала спокійні, певні очі. Вони не побоялися глянути правді в вічі.

— До . . . нашого останку, докторе.

Замовкла на мить.

— Говорять . . . Слухайте, докторе!

Здолу лунав сильний голос. Доктор вернувся до вікна. Жодна постать назовні не рухалась. Все завмерло в німому, безконечному дожиданні.

Один чоловік держав велику армію, озброєну до зубів, і свідком того дива був Борбенко. що вже не одне бачив, та тепер находив елементи найбуйнішої фантазії та найвищного напруження.

— Вніманіє! Слушайте!! — гомоніло чужою мовою. — Ми імеєм связь з Москвой!!! Слушаєм вас! Правітельство предложіло з вамі разговарівать! Какіє ваші предложенія!?

Доктор Жарина заговорив рівним і спокійним голосом, що згори лунав, як щось біблійне, щось справді несамовите. Говорив великий учений, що держав у руках одну з найбільших таємниць. Говорив до малих людей.

— Моя перша умова: подайте сюди двомоторовий літак. Озброєний, військовий літак. Я вишлю пілота, що його огляне. Якщо ця умова буде виконана точно, будемо говорити далі.

Серед великої групи старшин Борбенко запримітив генеральські однострої. Нащо докторові літак?

Здолу залунав знов той самий толос.

— Нет. Ви гаваріте всьо, патаму, што ми должни доложіть правітельству і партії. Єсли Москва согласітся на ваші предложенія, оні будут ісполнєни. Єслі нет, то нічєво не сдєлаєм. Гаваріте.

Доктор Жарина випростався. Його голос залунав гостріше. На його устах заграв слабкий усміх. Він диктував урядові й партії всемогутнього Союзу свої умови. Наука, наука!

Голос доктора загомонів уриваними складами.

— Мої умови неважкі. Ви мусите перепустити вільно одного . . . — гомонів голос доктора, і його зір перейшов на іншу постать, на постать Наталі Києнко — другого . . . третього . . ! Трьох людей мусите перепустити вільно. Коли вони цим літаком відлетять і коли я одержу від них вістку, що вони за кордонами Союзу, я здаюсь вам і у ваші руки передаю атомову зброю!

Борбенко здригнувся. Захотів протестувати, кричати, та в цю мить Ніна поклала йому холодну долоню на уста, як печать великої мовчанки. Не вільно було йому тепер говорити. Тепер говорив хтось інший, і треба було тільки коритись. Бо доктор Жарина говорив, як доля.

— Ми передайом Маскве. Ждьом атвєта. Єслі правітельство согласітся, будет вам доставлєна машіна і будут пропущєни все трі человєка. Єслі нєт . . . кончаєм дело.

Жарина кивнув головою на знак зрозуміння.

Тоді Борбенко заговорив. Ґгухо, здержано, але злісно.

— Докторе, що значили ваші слова? Кого ви маєте на думці? Кого ви хочете пускати? Що це за ціна, що ви за неї хочете віддати ворогові таку зброю?!

Доктор глянув на нього поволі, як з далекої віддалі. На сході рожевіло, блідли зорі, блідли прожектори перед маєстатом Божого світла й ранку.

— Це моя справа, чоловіче!

— Ви вірите, що вони додержать ваших умов?!

— Додержать. Вони ніколи не додержують . . . але цим разом додержать.

Доктор заявив це з переконанням.

Борбенко підніс голос.

— Нехай і так. Чи ви може думаєте, що я піддамся вашим плянам? Вашим наказам?

— Ви мусите піддатись. Бо це єдина зарада.

Борбенко засміявся несподівано, коротко, згірдливо.

— І ви думаєте, докторе ,що я втечу й залишу ворогові таку зброю!? Ви думаєте, що я хочу тікати?! Я не хочу цього, розумієте, Не на те я сюди прибув. Ви мусите знищити всі споруди, докторе! Ви мусите відібрати в Москви її силу!

(Продовження на стор. 10)

Батько і син.

Зустріч Гетьманича Данила з українським громадянством у таборі Мюнхен-Фрайман. На фото о. Білецький (ліворуч), Гетьманич Данило, проф. Овчиник, генерал Трутенко, проф. Гришко, полк. Дітель.

Гетьманич Данило Скоропадський у Німеччині

Повідомлення Пресової Служби СГД

Від 25. 10. до 6. 11. 1948 р. Й. Св. ЯВП Гетьманич Данило перебував у Німеччині. Він відвідав свою Матір і Гетьманську Родину в Оберстдорфі, беручи участь у Родинному Святі з нагоди 70-ліття Її Світлости, ЯВП Гетьманової, з якою не бачився майже 10 літ.

П. Гетьманич відвідав Центральні Суспільно-Громадські, Наукові й Допомогові установи, склав візити Високим Достойникам обох Українських Церков та був гостем кількох українських таборів.

Зокрема П. Гетьманич відбув наради з чільними й відповідальними провідниками Гетьманського Руху на еміґрації.

Важливі рішення цих нарад найближчого часу будуть подані до загального відома.

Вклонившися могилі бл. пам. свого Батька-Гетьмана Павла в Вісбадені, П. Гетьманич повернувся до Англії.

Пресова Служба СГД.

На зустрічі з українським громадянством у таборі »Сомме-казерне« в Авґсбурзі.

Прийняття на честь Гетьманича в таборі »Сомме-казерне« в Авґсбурзі. Гетьманич Данило і представники СУМ'у, Пласту та УПА. Сидять: архиепископ Ігор, Гетьманич Данило, о. декан Пилипець. Стоять О. Дрогобицький (ліворуч), М. Шашкевич, В. Лучкань, М. Ганушевський, Р. Боднар, З. Вітенко.

У Бразілії

Президент Бразілії та колонізаційна рада опрацьовують заходи щодо полегшення іміґрації та кращих можливостей життя для переселенців.

Між славою і смертю

(Продовження з стор. 8)

Доктор дивився на нього не лихими, але повними задуми очима.

Він заговорив тихо.

— І ви мені це говорите?

Борбенко не зрозумів настрою цих слів, хоч Ніна могла йому вже багато пояснити.

Доктор стягнув брови й нахилився до молодого розвідувача.

— Я сам, молодий чоловіче, я сам.

Ніна вже старалась уговкати Борбенка, та він щойно тепер помітив її знаки. Заговорив спокійніше.

— Докторе, я хочу й мушу зробити одне: я мушу Виконати моє завдання до кінця. Доля дозволила мені дістатись до самого центру ворожої сили, і я мушу виконати те, що я собі обрав за ціль! Мушу! Я не смію відійти звідси, не використавши великої нагоди, що її доля дала мені в руки. Хоч би мені довелося при цьому загинути. Мушу знищити все, що тут розбудовано. Ви мені мусите в цьому помогти!

Доктор дивився на нього з цікавістю. Розвідувач говорив опановано, але з глибоким відчуттям, з внутрішньою силою, що не дозволяла сумніву щодо правдивости його слів.

— Вам не треба гинути, молодий чоловіче. Вам треба жити. Таких, як ви, ще буде треба. Не думаєте ви про це?

Борбенко не дозволив себе вчити.

— Що я думаю, це моя річ, докторе. А від вас я вимагаю допомоги в тому, що я хочу й мушу зробити.

Доктор говорив тим самим тоном.

— Гряде війна . . . Розсиплеться світ . . . Союз. Вас потребуватиме Україна . . .

— Україна потребує мене найбільше тепер, докторе. Тепер, коли я тут і можу знищити силу Москви!

— Подумайте ще над своїми словами. Маєте час! Подумайте, що ви маєте для кого жити!

Доктор Жарина переніс зір на Наталю. Та Борбенко не міг цього знести.

Крізь затиснені зуби викрикнув.

— Не вчіть мене, докторе! Якщо ви мені не поможете цього зробити, що я тут зробити мушу, я вас уб'ю. Я знаю, що смерти не боїтесь. Але уб'є вас українець, уб'є вас як зрадника свого народу.

Доктор Жарина став на ввесь ріст. Упали важкі слова:

— Ви мене уб'єте, а ворог дістане зброю.

— Я не вмію спричинити вибух урану . . . — глухо загомонів Борбенко. — А ви не хочете.

Сміх залунав у відповідь. І сміх доктора Жарини залунав дуже дивно, так дивно, що ніхто з присутніх не міг зрозуміти, що саме в цьому сміхові було таке незвичайне: безжурність, чи навпаки страшний тягар відповідальности?

— Ви не можете знищити Москви! — сміявся доктор Жарина.

Наука! Тільки наука! Наука може це зробити.

Борбенко дивився вовком. Обличчя доктора сіяло якимись несамовитими світлами.

— Якби не наш бій, докторе, не виросли б ви і не пізнали б науки, — кинув гостро, завзято.

І доктор Жарина перестав сміятись так нагло, як і почав. Може, бажав щось сказати, та залунав гучний голос з цолу.

— Вніманіє! Вніманіє! Імеєм атвет!!

Доктор Жарина дивився у вікно на непорушний кордон війська. Серед групи старшин виступив сам командувач генерал Федосеєв. Він багато дечого наслухався тепер з Москви через радіо. Він сам особисто передавав доручення уряду й партії.

Борбенко слухав, затиснувши уста. Біля себе відчув несподівано чиюсь приявність і, коли оглянувся, зустрів великі очі Наталі. Рішалась доля цієї несамовитої дійсности.

Наталя хотіла бути біля нього.

XXX.

Посол Великої Брітанії відкрив здивовані очі. Мабуть, те, що тут чув, не мало прецеденсу у його дипломатичній діяльності, бо через хвилинку, не міг найти відповідних слів для свого обурення.

— Я дозволю собі сумніватись у правдивості ваших слів, ексцеленціє, — заявив нервово блідолицьому чоловікові, що стояв перед ним з журбою на безбарвному обличчі. — Я жду годину, і ви мені щодесять хвилин приносите якесь нове виправдання. Я хочу знати, чи посол Великої Брітанії буде прийнятий чи має відійти, не виконавши своєї місії?!

— Всі наслідки спадають на вас, ексцеленціє!

Блідолиций чоловік скривився немилосердно. Його позиція сьогодні була справді жалюгідна. Мусів виправдувати те, чого сам не розумів і чого йому ніхто не пояснював. Мусів робити незрозумілу річ, до якої ніхто не міг або не хотів йому дати найменшого вияснення. Залишивши з перепросинами посла Великої Брітанії, майстер церемонії мусів зникнути знов у лябіринті кремлівських коридорів та заль, щоб, опинившись нарешті в останній із них, за кожним разом трапити на іншого майстра, не так уже церемонії, як радше особистої охорони диктатора, збільшеної сьогодні до максимуму.

— Єсть какіє новості? — питав перший майстер.

Губи полковника особистої охорони відчинялись тільки боком і то дуже скупо, неначе важкий шолом перешкоджав їм.

— Нет — падало коротке слівце.

Та тепер майстер церемонії не відійшов, але старався викрутити щось більше.

— Слухайте, товаришу полковнику, це для мене незрозуміле явище. Я думаю, що це може дуже зле скінчитись. Ані секретар канцелярії генералісимуса, ані сам генералісимус не дають мені ніяких пояснень щодо приявности англійського посла. Кажуть тільки зводити його на манівці. Чекати. Доки? Я можу чекати довіку, але посол Брітанії не буде так довго бавитись тут. Він жде вже годину. Я думаю . . .

— Вам не треба думати, — відчинилась губа полковника.

Майстер церемонії продовжував.

— Чому секретар генералісимуса не каже мені сяк або так?! Або прийме того посла, або ні.

Полковник не знав, що значить нервуватись.

— Он сам не знает.

Майстер наблизився. Його золочена уніформа різко відрізнялася від сірого однострою полковника ґвардії.

— Слухайте, товаришу полковнику, що власне діється? Бачу, що навіть з Києва прилетіли члени політбюра. Це щось недобре. Я нічого не знаю.

Сибірський полковник відкрив губу ширше, але з неї почувся тільки шепіт.

— Я тоже нічево не знаю і знать не хачу. Всьо!

Майстер церемонії відійшов ні з чим і йшов дуже поволі, щоб якнайпізніше зустрітися з послом Великої Брітанії.

Увесь склад генерального штабу авіяції під командою нового командувача поспішав туди, куди не допускали навіть майстра церемонії. Він оглянувся за старшинами штабу, за найвищими авіяційними старшинами Совєтського Союзу й згадав, що нема вже між ними бадьорої постаті маршала Гордієнка. Нема й постаті сивого маршала Свернова.

Ніяк не подобалось йому те, що тут діялось.

Англійський посол привітав його, демонстративно кидаючи оком на годинник. Його секретар зробив те саме з іще більш гідною й недосяжною міною. Майстер церемо-

нії склонився, як мокра собачка перед своїм паном, і розвів безрадно руки.

— Ексцеленціє, мені дуже прикро, прошу ще трохи терпіння. Справи незвичайної ваги задержують генералісимуса, і я ніяк не можу вас туди провести. Прошу терпіння.

Майстер ще не скінчив, коли впроваджено уповноваженого президента США в товаристві свого посла. Одягнений у подорожній стрій, уповноважений зробив здивовану міну, коли побачив посла Великої Брітанії. Зразу приступив до нього і, привітавшися, коротко спитав:

— Вас ще з того часу не прийнято, ексцеленціє?

Американський представник привітався й висловив своє неменше здивування.

Англієць був розгніваний. Його секретар раз-по-раз поправляв на носу окуляри.

— Щось нечуване! Бачите, що ні!

Уповноважений нахилився й шепнув щось. Представник почервонів і зразу й побілів.

— Невже?

— Так, ексцеленціє! Несподіване рішення конґресу. Сенат затвердив після годинної дискусії. Спільний демарш усіх держав у самого генералісимуса і після відповіді формальний ультиматум. Мій президент невдоволений відповіддю генералісимуса на його лист. Генералісимус, як звичайно, запевнив бажання миру, але одночасно видав мобілізаційні накази для прикордонних смуг. У Берліні арештовано посадника міста цієї ночі без повідомлення альянтської комісії. Крім цього, задержано й узято під контроль дипломатичний поїзд вашого посольства. Якраз тепер прийшло повідомлення.

Посол Великої Брітанії думав кілька хвилин, заким озвався знов:

— З чим ви йдете тепер?

— Іду висловити невдоволення мого президента з відповіді генералісимуса. Крім цього, за годину повинні надійти відповідні інструкції для дипломатичного корпусу щодо демаршу. Маю надію, що за годину побачимося тут знов. Бачу, що Совети не хочуть миру. Вони тільки небезпечно зволікають час.

Групка дипломатів розійшлась. Посол Великої Брітанії звернувся до майстра церемонії.

— Ми йдемо. Велика Брітанія знатиме, як прийняти цей дипломатичний нетакт.

Він вийшов енерґійною ходою. Його секретар кивнув головою і, потискуючи теку з паперами, вийшов за ним. Майстер церемонії не показав на блідому обличчі ніякого враження. Мовчав.

Тоді до нього звернувся уповноважений президента США.

— Прошу докласти ексцеленції генералісимусові, що спеціяльний посланець президента та посол США бажають бути вислуханими.

Майстер церемонії безрадно розвів руками.

— Не можу про вас заявити.

— Чому, прошу? — спитав адмірал Корней.

— Бо ексцеленція генералісимус незвичайно зайнятий справами найвищої державної ваги, і я не можу йому перешкоджати.

— Ах так! В такому разі прошу заявити ексцеленції генералісимусові, що дипломатичні представники США дожидають відвідин відповідального міністра в американськім посольстві до десятої години сорок п'ять. З Богом!

Обидва дипломати вклонились і вийшли. Але на цьому терпіння майстра церемонії зовсім не скінчилось. Через десять хвилин після цього появився спеціяльний представник Світової Ради Безпеки Гектор Павльсен. Він не міг зрозуміти, що Совети ще досі не дали світові заспокійливої відповіді і що відважились тримати ввесь світ у непевності. Не знав Гектор Павльсен, що самі Совети були ввесь цей час у найбільшій непевності і що їхня політика була нічим іншим, як тільки конечністю, подиктованою таким дивним дивом, як події, що відбувались у місті Мумир, у місті, що його ні на якій карті не було і про існування його мало хто знав.

— Дуже дивно, дуже дивно, — говорив представник Світової Ради Безпеки у своїй добрій вірі в людські ідеали і в добрі наміри членів Об'єднаних Націй. — Світ жде вже два дні вияснення ситуації, але я побоюсь тепер, що його терпеливість піддано під дуже важку спробу. Як може ваша країна взагалі вибирати між війною й миром? Хіба вона не хоче миру?

Майстер церемоній розвів руками, а в уста мов води набрав.

Представник Ради Безпеки залишив дипломатичну почекальню, вирішивши, що мусить сягнути по дальші інструкції. Посли Франції й Італії, що появились разом, вирішили, що їм немає чого ждати, досить ось тут заявити офіційно, що поведінка американського посольства для них так само відповідна, як поведінка американського уряду для їхніх урядів. З цим вони й пішли. В дипломатичному корпусі Москви запанував незвичайний рух. На всі лади коментовано дивну мовчанку Москви і дивну поведінку генералісимуса. На вулицях метрополії запанував нервовий рух, хоч як затаюваний, проте помітний для пильного ока чужих аташе. Населення Москви занепокоїлось, коли хтось пустив вістку, що американська авіяція жде тільки наказу.

Воєнні настрої, настрої паніки охоплювали щораз ширші кола населення. Не тільки Москва, але й інші европейські столиці відчули нервове напруження останніх двох днів. З ринків стали зникати харчі, речі першої потреби. Банки показали великий відплив готівки, перед касами найбільших фінансових установ стояли безконечні черги. Поліція була примушена діяти біля пекарень. Запахло злигоднями війни.

Ніхто нею не тішився. Надто добре ще стояли в пам'яті жахливі місяці й роки шестирічного змагання, забагато ще руїн лежало на вулицях і майданах, забагато ще бракувало людей, забагато свіжих могил темніло під сонцем Европи.

Тільки далеко, на Сході горіло вогнище; там дискутовано коротко, по-військовому в різних осередках, від найвищих до найнижчих, одне питання й одну ясну відповідь:

— Якщо війна вибухне... мусимо захопити владу в свої руки. Прошу приготовити списки членів партії, що її мусимо зразу інтернувати. Мобілізаційний наказ УПА має бути здійснений. Україна мусить узятись до зброї. Не сміємо проґавити, може, останню нагоду, що нам її дає історія!

Або:

Одержавши наказ із центру, група Б займе місцеву радіостанцію. Без огляду на жертви. Мусить бути проголошене загальне повстання. Група В займе залізницю. Група А, групи Ж, Д, Л, Н, О мають завдання роззброїти касарні 564 полку піхоти та 76 артилерійського полку. Група Ш...

Або:

Короткий наказ:

— Хлопці. Може, вже сьогодні, може, завтра прийде наказ. Все має бути готове. Переглянути зброю. Знайте, що приходить наша година. Точний розподіл кожному з вас відомий.

Десь у закутині великої країни сидів при радіоприймачі невеликий чоловічок, на ймення Марко, старанно відшифровував розмову, що її етер переносив на своїх хвилях між Москвою й Уралом. Відшифровував складний шифр, сам собі щось мурмотів.

— Є врешті щось цікаве? Вже вдесяте запитував радист.

Малий апарат на хвилину замовк.

— Ет, цимбале! Що ти розумієш? Я тобі казав: Борбенко — це Україна. Розумієш? Це Україна, справжня Україна. І в чужому однострої і в чужій службі... а ось тепер він робить для України велике... велике діло! Та ти цього й так не розумієш. Страшно туполобий!

(Далі буде)

БЛЯНКО — НАРОДНІЙ ПОЕТ ВЕНЕСУЕЛІ

Я поет, випозичений для політики, — сказав про себе новий міністр закордонних справ Венесуелі Андрес Ельой Блянко. — З мене міністр закордонних справ ніякий, але я буду старатися стати ним.

Коли прем'єр Венесуелі письменник Ромульо Ґалеґос іменував 51-літнього поета Блянко на міністра, він знав, що вибрав людину, якій народ довіряє. Блянко — найбільший поет і бесідник своєї країни.

Більшу половину свого життя він провів у боротьбі проти диктатури. Поезії став писати на 14-му році життя, на 27-му одержав 25 000 песет (3250 долярів) нагороди від королівскої еспанської академії. Брав участь у революційному русі проти диктатора Хуана Віценте Ґомаза.

Року 1928 Блянко почав видавати тижневих »Ель Імперціель«, поборюючи в ньому Ґомаза. Часопис його став найпопулярнішим у Каракасі (столиці Венесуелі). Часопис попав у руки Ґомаза, і редактор Блянко був ув'язнений. Чотири роки провів у »Ґрельос« (залізні кайдани на ногах). »Я був свідком неймовірних тортур« — каже Блянко. — »Я бачив, як засудили одного чоловіка на 1000 нагаїв, я бачив, що він помер після трьох сот.«

У в'язниці Блянко писав вірші. Наглядачі не давали йому паперу, бо знали силу його слова. Та Блянко радив собі так: видряпував свої вірші на тюремних стінах, виучував їх

напам'ять. Поезії його проникали за в'язничні мури й ставали наукою для народу.

У в'язниці й поза нею Блянко став улюбленцем народу завдяки своїм пісням і »копляс« — чотирирядковим віршам на популярні теми. »Каракеньо« згадує: »Раз пізно ввечорі, яких п'ять літ тому, сиділи ми в саду й пили та слухали співу безпритульного хлопчиська. З вулиці надійшов якийсь чоловік і присів до нас. До співу того хлопця він зімпровізував співанку »Капля«; хлопчина пробував і собі імпровізувати. Тоді той чоловік імпровізував вірш за віршем цілу годину — про кожного з нас, про сад, про бар, про погоду, про рідний край. Як він відійшов, хлопчина — ошарпанець, сказав з пошаною: »То був Андрес Ельой Блянко«.

О. Генрі

Як зник »Чорний Біл«

Веселого соняшного ранку до станції »Ай Крік«, загубленої між безмежних прерій західного Техасу, підійшов швидкий потяг з Нью-Йорку.

З вагона першої кляси вийшов елеґантно вбраний молодий чоловік і попростував до станційного буфету з'їсти пару сандвічів, поки паротяг набиратиме воду. Минаючи високий паркан, що оточував станційний будинок, молодий чоловік раптом спинився й став пильно придивлятися до високої постаті у великому ковбойському капелюсі, що сиділа на паркані й курила самокрутку, дивлячись на синє небо. Крім надзвичайного капелюха, постать нічим не відрізнялася від інших ковбоїв, що їх було досить у тій напівдикій місцевості.

Алеж як тільки парубок перевів свій погляд з неба на землю і побачив гостя з цивілізованого Сходу, обличчя його розплилося в радісну посмішку; він зіскочив з паркану й за секунду обидва джентлмени тиснули один одного в дружніх обіймах, не звертаючи уваги не здивовані погляди інших.

— Галло, Джекі, п'ять років ми з тобою не бачилися, а тому не вважаю за можливе відпустити тебе далі без доброї пляшки шампанії або чогось ще міцнішого, — кричав ковбой, тягнучи джентлмена до ресторації.

— Подайте нам чогось міцного випити й смачного попоїсти — сказав джентлмен офіціянтові, коли вони зайняли один з мармурових столиків.

— Подайте нам усе те, що б ви подали, якби до вашого брудного шинку завітав сам Тедді [1]) — додав ковбой.

— Отож 5 років з тієї ночі, як наші батьки померли в одну ніч, залишивши нам по 100 долярів у спадщину і добрий запас їх енерґії, — сказав ковбоц, поки з буфету до столу підносили й відкривали різні пляшки й страви. — Що ж ти зробив з твоєю спадщиною, Джек?

— Я, — відповів джентлмен із Сходу, — поховав свого батька за 20 долярів, за 5 купив квитка до Нью-Йорку; прибувши туди, взяв 25 долярів на харчі, а 50 помістив в одне з підприємств. За місяць я мав 200 долярів, з них я взяв 50 на харчі, а решту знов помістив до іншого підприємства і наступного місяця мав уже 500 долярів; через рік 5 000, а тепер маю власну вовняну фабрику і 10 000 у банку на поточному рахунку. Сюди я приїхав купити вовни на місці, бо там вона занадто дорога...

Ковбой поважно зідхнув і похитав головою.

— Я розпорядився своєю спадщиною простіше, — сказав він.

Батька я поховав за 50 долярів, а решту пропив з хлопцями в Джовсон Майні. Коли мій останній долім [2]) зник у широкій скрині старого Джойса, я підписав контракт працювати на ранчо [3]) у батька одного з моїх випивак...

В цю мить паротяг, набравши води досхочу, почав дзвонити [4]). Джентлмен гукнув офіціянта й запитав рахунок. Поки той лічив, ковбой, бачачи, що друг витяг з кишені новенького гаманця, знаком зупинив його, витяг поволі просто з-за пазухи купу банківок і, вибравши з них 20-долярову банківку, кинув її офіціянтові, додавши: »Решти не потребую«.

Джентлмен із Сходу, побачивши таку щедрість ковбоя, підозріло подивився на нього:

— З якого це часу, ганяючись за коровами, ковбої стали такими багатіями? — допитувався він друга.

— Зрозуміло, що на тому полі, що ти маєш на увазі, жодний смертний ще не розбагатів, алеж ці гроші я одержав від поліції, — посміхаючись, відповів той.

— Це звучить нібито казка. До цього часу я чув, що поліція може лише брати гроші, але що вона також і платись, це для мене така новина, що я згодний залишитися тут до наступного поїзду, аби тільки почути від тебе, як це сталося.

— Гаразд, — відповів ковбой, поволі скручуючи цигарку. — Тоді замовимо ще пару пляшок пива.

Коли пиво було принесене, а цигарка задиміла, отруюючи повітря, він спитав:

— Тобі, звичайно, довелося дещо чути про »Чорного Біла?«

— Звичайно, його знає вся Америка, а сміліcть, з якою він пограбував експрес Нью-Йорк—Санта Фе, зробила його найпопулярнішою після президента людиною...

— Отже одного дня мені стало занадто тісно в тій місцевості, де я перебував. Я сів на один із поїздів, що йшли на Захід, і через 10 годин виліз на маленькій станції в самому центрі Техасу.

Я вийшов через двері, на яких звичайно пишуть »до міста«, і відразу побачив, що в цій місцевості, вийшовши рано на подвір'я й потягнувши в себе повітря, аж ніяк не вгадаєш, що готує на сніданок сусіда. Перед моїми очима тягнулись прерії без жодної ознаки людської оселі.

Сонце вже сідало, коли я крикнув »Галло« перед невеликою фармою. На мій крик вийшов високий смуглястий чоловік у темних димчастих окулярах.

— Чи немає у вас роботи? — чемно питаю.

— Чому ж ні, якщо бажаєте трохи заопікуватися моїми вівцями, водячи їх на прогулянку від понеділка до суботнього вечора, то за це матимете 15 долярів і харч.

— Якщо до цього ви додасте добру пляшку й партію в покер після обіду в неділю, то можу гнати ваших діточок на прогулянку хоч і зараз, — відповів я.

Мій новий господар був самітний. Це була цілком пристойна людина. Коли в суботу я заганяв своїх пестунів до коралю [5]), то, примушений перед тим мовчати цілий тиждень, бо всім відомо, які вівці добрі співрозмовники, я з лютістю тигра нападав на свого господаря. Питання, слова й оклики так і перлися з мого нутра. Рано в неділю господар їхав до церкви, бо був до всього ще й дуже побожний, а я готував смачний обід з кількох страв.

За обідом мій господар розповідав мені міські новини, а також про те, як наші дубасять еспанців [6]). Після обіду господар лягав спати на пару годин, а я на подвір'ї видобував з банжо різні звуки.

В такому затишному житті минуло кілька тижнів. Одного разу, пригнавши овець, я побачив на столі господаря нову газету. На першій сторінці стояло:

[1]) Теодор Рузвелт — тодішній президент США. (Прим. перекл.)
[2]) Долім — 10 центів.
[3]) Ранчо — скотарська фарма.
[4]) В Америці замість гудків паротяг, покидаючи зупинку, дзвонить у дзвін.
[5]) кораль — загорода для худоби.
[6]) оповідається про амер.-есп. війну.

(Закінчення на стор. 14)

О'Нейл

(60-ті роковини)

Його знають театри Америки й усього світу. З ним світова слава сучасного драматурга. Театр, пригодництво, знову театр — це шлях його життя. В дитинстві він мандрує по театрах Америки разом із своїм батьком — актором, улюбленцем американського глядача.

Усвідомлення марноти науки в коледжі породжує в нього зневіру. Любов до мандрівок жене в світи. В Гондурасі шукає він золота. З перспективи моряка вивчає океан, стає за вантажника в Арґентіні. Пізніше на батьківщині знаходить щастя актора, а далі й хист журналіста.

Тяжка туберкульоза кладе 24-літнього юнака на санаторійне ліжко.

Хвороба приборкує неспокій його духа, примушує обміркувати й упорядкувати враження минулого. В ліжку вперше знайомиться він з творами Стріндберґа, скоряється перед величчю славетного шведа. З твердою волею писати для театру О'Нейл кидає санаторій.

До 33-го року життя його п'єси знаходять місце лише на сценах студій та експериментальних театрів. Аж 1921 року п'єса »Kaiser Jones« пробиває йому дорогу до сцени Бродвею. Серед численних знищених самим автором рукописів побачили світ і здобули світову славу такі п'єси: »Золото« (1921), »Анна Крісті« (1922), »Патлата Мавна« (1922), »Великий Бог Бровн« (1925), »Лазар сміявся« (1926), трилогія »Електра мусить носити жалобу« (1931), »Динамо« (1928), »О, дичавина« (1934), »Дні без кінця« (1934).

О'Нейл має чимало супротивників його тематики, постатей, форми його драм. Але число прихильників переважає. Його твори здобули багато літературних премій, серед них і нобелівську (1936 року), а також звання почесного доктора.

Року 1933-го О'Нейл усамітнюється, щоб через 12 років знов появитися в Нью-Йорку з новою п'єсою »Крижана людина приходить«, що стала предметом численних літературних розправ.

В одному інтерв'ю О'Нейл скаржиться на черствість американських театралів, що додержуються старих рецептів і знецінюють смак публіки. Про себе автор каже, що працює дуже повільно і ніколи не буває задоволений з написаного.

Е. Т.

Читайте, передплачуйте

»ПУ-ГУ«

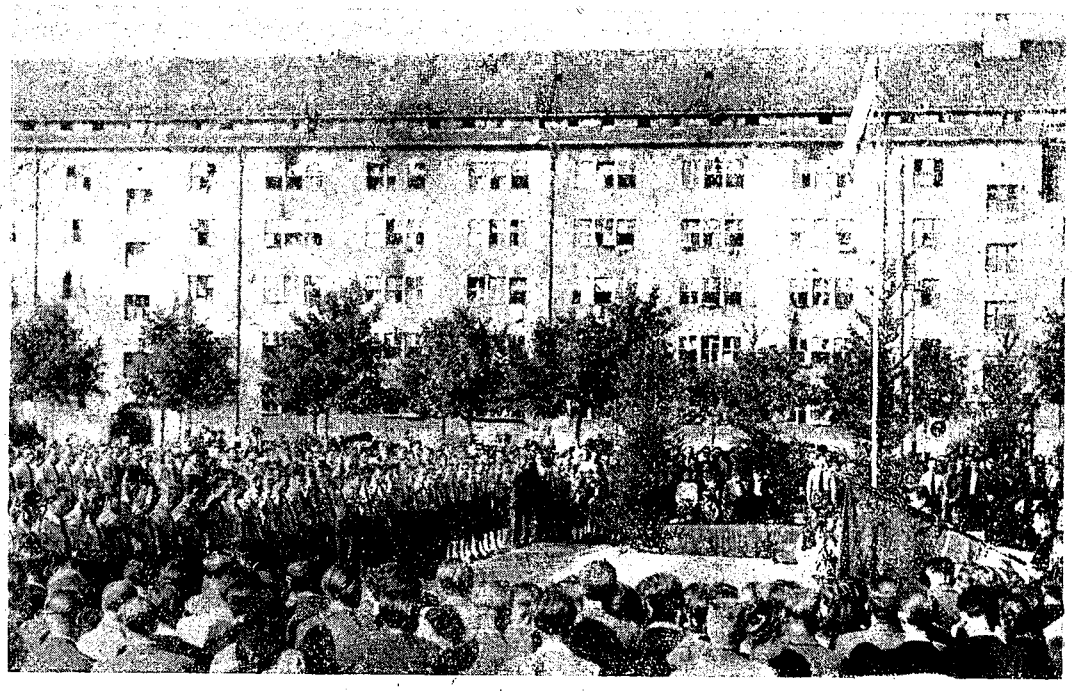

Сумівці Фрайману складають присягу на вірність Богові й Україні.

Передостанній лист

Милий друже!

Нарешті, я одержав твого листа, якого так нетерпляче ждав. Жадібно перечитав його і... розчарувався. Навіть більше. Я ганив тебе, не міг заспокоїтись. Я назвав тебе негідником.

Це не ображає тебе? Ні? Це погано, коли людина, якій кидають такі обвинувачення, сприймає їх спокійно.

Так, це видно з твого листа. Тебе ніщо не хвилює, ніщо не непокоїть, що хвилює и тривожить інших. Навіть найганебніші, найбрутальніші явища людського життя ти сприймаєш спокійно, холодно, байдуже. Ось ти пишеш:

»Сьогодні ходили з Марійкою до хлопців, що живуть у гуртожитку. Там були дівчата. Тепер би ти їх не впізнав, як не впізнав би й моєї Марійки. Вона добре зодягнена, випещена; підфарбовані брови й губи надають їй ще більшої краси. Разом з дівчатами пили добрі вина й їли не гірші закуски. Танцювали, співали, грали в карти й »флірта«. Іван Слизнюк (ти його напевно знаєш) при всіх побив свою дівчину за те, що вона залицялась до англійця. Сміха було! В мене такі сцени з Марійкою вже минули. Спочатку бив її, а потім подумав: якщо вона й погуляє з якимось англійцем, то що ж тут такого? Я сам не з таких, щоб однієї триматись... Вечір пройшов забавно. Тепер ми їх влаштовуватимемо частіше. Веселе життя в нас тут...«

І ти це з таким спокоєм називаєш »веселим життям?« Ти не обурюєшся ним, правда? Що ж тоді по-твойому сумне? Хіба тільки те, що твоя залишена вдома мати й твої рідні кожний день обливаються слізьми в злиднях та горі, сподіваючись, що їх син принесе їм колись щастя, що їх син не намарно пішов холодними шляхами чужини? А може й з приводу цього ти скажеш з цілковитим спокоєм: »Що ж тут такого?« Може й це для тебе »веселе життя?«

»Тепер би ти їх напевно не впізнав«, — пишеш ти про декотрих із наших безпутних дівчат, також і про свою »Марійку«, що, відірвавшись від рідної громади, опинившися серед чужого оточення, втратили своє українське обличчя. Але чи кращий за них ти разом із Слизнюком і подібними? З рядків твого листа мені вимальовався чужий образ, якого я не впізнаю. Це не ти, мій друг, колишній скромний і тихий юнак, запопадливий до праці й книжки. Це — безтурботний, розгнузданий парубійко без жодної цілі й корисних стремлінь у житті, що захряс у болоті гнилого життя з підфарбованими Марійчиними губами, вином, картами й порожніми танцюльками.

Для чого ти пішов на чужину?

Якщо ти не вилізеш із цього болота й не станеш на здоровий шлях справжнього корисного життя як молода людина і молодий українець, якщо твій молодий розум і молоде твоє серце не збагнуть усієї шкоди твоєї поведінки й поведінки твоїх друзів для самих себе й для своєї пригнобленої нації, — якщо ти не усвідомиш цього, тоді більше до мене не пиши. Це буде останній мій лист до тебе. Власне, передостанній. Останнє слово скажуть твої рідні і вся українська громада, що її сином ти є.

Твій Петро К.

Нова книжка!

Проф. П. Ковалів—Борис Ковалів

МИСТЕЦТВО СЛОВА

Посібник для акторів, дикторів, декляматорів, членів драматичних студій, педагогів, письменників, поетів, промовців, проповідників, священнослужителів, співаків, студентів, учнів середніх шкіл і всіх, хто вивчає живе слово й рідну мову.

Ціна 3.— Н. М.

Замовляти: Кооператива »КОС«, München 8, Rosenheimerstr. 46a, а також в усіх укр. книгарнях.

»МУЖЧИНА« МАЙБУТНЬОГО

Італійська поліція збилася з ніг. Чоловіки шлюбних жінок, батьки вродливих доньок у розпачі. Кожна гарна жінка (а вони всі такі) тремтить з переляку бути викраденою і одночасно прагне впасти першою жертвою Сільвано Черазані. А він, Сільвано, не журить себе ні поліцією, ні чоловіками, ні батьками вродливих італійок, — провадить своє пригодницько-любовне підприємство з повним визнанням себе як найпочеснішого »мужчини« Італії, що звів з розуму 210 італійок.

Емілія Чіоллі зовсім не жінка на три ночі. Емілія — донька з найпоряднішої родини і вже на відданні: багата, вродлива, освічена, двадцятилітня.

Опівночі в люксусовім таксі вертається вона з братом із театру до батьківського дому в найкращому кварталі Риму. Тоді як брат розплачується з шофером, Емілія вже біля дверей будинка. Нараз із глибоких сутінків, що оповили дім, появляється темна постать, блискавично збиває з ніг брата Емілії, а її пориває з собою до авта, що стояло на розі в темряві. Емілія зникла. Поліція в лихоманці: сотні слідів і жодного певного.

В італійській пресі Сільвано фігурує як новий Казанова. Його любовно-пригодницький спорт триває вже рік. За цей час він викрав або спокусив у Римі та в інших містах 210 жінок і дівчат. Поліція нараховує більше.

Сільвано пише інтимний щоденник. Тут занотовані всі імена й адреси його жертв з детальними їх характеристиками на берегах зошита. Крім того в нього є свій календар з датами, коли яку красуню він має ще викрасти. Вишукує він для себе лише найвидатніших представниць прекрасної статі. Він рафінований кавалер, і кожну жертву припроваджує в інше місце. Так його не можуть знайти. Гадають, що він має багато резиденцій. Але всі 210 жертв одноголосно визнали, що Сільвано найґалянтніший і найвогненніший з усіх коханців, яким їм доводилося будь-коли падати в обійми. Бере він кожну жертву на день-два й оточує нечуваними розкошами. По використанні приставляє жертву до її леґального мешкання, нічого не даруючи на прощання. Останні повідомлення про Сільвано й Емілію прийшли з одного села біля швайцарського кордону. Поліція заступила всі гірські шляхи. Сільвано живиться надіями на втечу. Поліція — своїми надіями. Лише 210 красунь моляться, щоб Сільвано мав щастя втекти. Дехто каже, що Сільвано — біологічний тип майбутнього.

(З »Швебіше Ілюстрірте«)

Як зник »Чорний Біл«

(Закінчення із стор. 12)

»10 000 тому, хто допоможе заарештувати або забити »Чорного Біла«, відомого грабіжника поїздів. Хто вкаже місце його перебування, матиме половину згаданої нагороди.«

Коли ми сіли вечеряти, я спитався господаря, чи не міг би Чорний Біл, пограбувавши востаннє південно-західний експрес, купити в пустельній місцевості маленьку фарму, розвести зо дві сотні овець, найняти собі одного чоловіка, щоб ганяв тих овець на прогулянку...

Я побачив, як змінився в обличчі мій господар:

— Ні, — пробурмотів він — я вважаю, що спеціяльність Чорного Біла не допустила б його до такого мирного життя це людина акції й руху, де б він сидів на овечій фармі...

— Але, якби він ще до того носив димчасті окуляри, їздив щонеділі до церкви, грав із своїм...

— Стривайте! — зупинив мене господар, і обличчя його зблідло, — чи не думаєте ви, що я Чорний Біл?

Я його заспокоїв, що ні в чому його не запідозрюю, лише питаюся, чи міг так зробити Чорний Біл. Більше ми про це не говорили.

В суботу перед вечором, коли я збирався гнати отару до коралю, просто передо мною виросли дві постаті на конях. Один із них мав шерифську ознаку, другий був його помічником.

— Галло, — крикнув шериф, побачивши мене, — що ви тут робите, добродію?

Я поспішив запевнити його, що, перебуваючи під наглядом такої пильної людини, як він, я ніколи не наважусь ствердити, що лагоджу старі ровери або роблю мармурові фігури; ясна річ, що я пасу вівці.

— Що вам відомо про місце перебування Чорного Біла? — спитав він, пильно вдивлячись мені в обличчя.

— Якщо пам'ять мене не зраджує, то тиждень тому я дещо читав у газеті з приводу цього розбійника, — почав був я, але поліцай не дав мені закінчити.

— Якщо ви знаєте, де ховається бандит і не бажаєте сказати про це представникам закону, то замість 5 тисяч ви дістанете ось що.

Шериф витягнув з кишені пару наручників.

В ту саму мить я тримав в обох руках по револьверу і заявив обом представникам законности й порядку, що перш за все я розписуюсь однаково, як правою, так і лівою, а потім, що вони нечесні люди, і дядько Сем певно скоро прожене їх. Я додав, що знаю, де Чорний Біл, але зовсім не зобраюсь про це будь-кому розповідати, поки в кишені в мене не буде обіцяна від уряду сума.

А покищо я порадив їм зникнути, поки моя артилерія не відкрила вогонь...

Я знав багато шерифів, що на мушку пістоля підіймали праву брову. Це було ознакою для їх помічників. Ті прожогом кидалися на опонента і вмить його в'язали. Цей шериф знав цей трюк, але бачачи, що як тільки він підведе свою брову, то на цьому світі у всякому разі він її не опустить, мовчки повернув коня і разом із своїм помічником зник за горбком.

Наступного дня після обіду мій господар лежав в обіймах Морфея, а я, сидячи під москитовим деревом, ображав розуміння слова »музика«. Раптом до мене донеслося тупотіння багатьох коней, а за хвилину на подвір'я влетіли десять поліцаїв на чолі з шерифом, з яким я мав уже приємність розмовляти.

— Галло, хлопче! — гукнув він, побачивши мене. Сподіваюсь, що сьогодні ви будете в п'ять разів чемніші, бо нас у п'ять разів більше, ніж було вчора. Чи не скажете нам, що вам відомо про Чорного Біла?

— Добре, — відповів я, підходячи до шерифа, якщо ви так бажаєте знати щось про цього волоцюгу, будь ласка: мій кузен, що бачився зі мною два тижні тому, оповідав мені, як його приятель бачив два місяці тому Чорного Біла на ярмарку в Тендер-Прері...

Шериф тихо порадився про щось із своїми людьми; після того витяг із потебні 5000 долярів готівки й, передаючи їх мені, спитав:

— Не корч із себе дурня і скажи, де Чорний Біл?

— Там! — Я вказав на кімнату, де хропів мій господар.

Шериф із хлопцями кинулися до приміщення, а я скочив на одного з коней і... тепер я спокійно прогулюю ці чесно зароблені гроші.

— Гм, — ніяково вибуркнув джентлмен із Сходу. — нас обвинувачують, що ми капіталісти, акули, смокчемо кров із своїх ближніх, алеж я ніколи не міг би так холодно й спокійно за 5000 долярів віддати на шибеницю того, хто дав тобі працю, хто їв і пив з тобою, хто грав у покер...

— Стривай, — спинив ковбой приятеля, алеж мій господар на цьому лише заробив.

— Не думаю, щоб він міг щось заробити, крім мотузяної краватки.

— Алеж правда, коли його зв'язали й привезли до міської префектури і там порівняли його обличчя з фотом Чорного Біла, то він мав з ним таку схожість, яку бізон має з качаном капусти. Його негайно звільнили, а за те, що вівці в той вечір залишилися без вечері, мій господар одержав 200 долярів.

— Добре, що так сталося, але якби твій господар був дійсно Чорним Білем і його повісили, ти б усе життя не мав спокійного сумління.

— Так, але цього не могло статися.

— Чому?

— Тому, що я був Чорним Білем.

Переклад з англійського М. М.

Жиди в Україні

Бразілійська жидівська газета в Сан-Павльо »Носса Вос« за 30. вересня 1948 р. подає такі відомості з Києва:

»До Києва вже повернулися всі жиди, що були евакуйовані звідти під час війни. На Україні тепер жидів І. мільйон 200 тисяч. З них у Києві живе 110 тисяч, в Одесі 100 тисяч, в Черновецькім районі 70 тисяч, в Харкові 70 тисяч, у Львові 8 тисяч.

Всі жиди, що вернулись на Україну, дістали працю поза всякою чергою й конкуренцією.

До цих вісток український часопис »Хлібороб« додає: »До 1941 року на наддніпрянській Україні жило 1 мільйон 600 тисяч жидів та 1 мільйон у Галичині, на Волині, Поліссі, Закарпатті, Буковині. Тим часом жидівська республіка в Палестині має тепер 600 тисяч жидів.«

Усмішки

В зоологічному саді

Цей бегемот самець чи самиця? — питає дама наглядача.

— Ласкава пані, — глибокодумно відповідає наглядач, — на це питання, власне, міг би відповісти лише якийсь інший бегемот.

*

Колеґи

Артист — невдаха заходить до нужденного ресторану, щоб якмога дешевше пообідати. В особі кельнера, що подавав обід, він пізнав свого колеґу, що разом із ним виступав на сцені.

— Боже мій, — застогнав артист, — ти став кельнером у такім ресторані?!

— Але я тут ніколи не обідаю, — з гідністю відповів кельнер.

*

Юридична відповідь

Питають славетного адвоката: »Коли б ви не були ви, ким ви хотіли б тоді бути?

Не вагаючись, той відповів: »Другим чоловіком моєї жінки.«

*

Зрозуміла

Мистець, що хотів з насолодою спостерігати Акрополь, вийшов на верхів'я сам. Побачивши всю велич і красу довкілля, він сів на скелі й заплакав. У цей момент повз нього верталося веселе товариство.

— Я вам співчуваю, — гукнула до нього дама, — мені теж до сліз болять ноги.

*

Марк Твен з Валізою

В готелі запропонували Марк Твенові записатись у книзі для гостей. Заглянувши в книгу, він прочитав запис одного з його попередників: »Барон фон Дунбар із слугою.« Під пильним поглядом порт'є Марк Твен написав: »Марк Твен з Валізою.«

ВІДПОВІДІ ДО ЗАГАДОК »ДЛЯ МУДРОЇ ГОЛОВИ« (»Пу-Гу« ч. 29)

1. За одну хвилину.
2. Двоє, тобто, що ви їх відняли.
3. На полюванні було три особи: дід, батько й син, але батько був одночасно й син.
4. Три качки, що пливли одна за одною.
5. Спочатку перепливають обидва сини, потім один з них перепроваджує човен назад, і батько перепливає сам, а син лишається; за ним вертається той син, що вже переплив був, і вони разом перепливають.
6. Хто не знає, хай візьме біблію й переконається, як корисно читати святе письмо.

ВІДПОВІДІ ДО ГОЛОВОКРУТКИ

1. Віст. 2. Цвіт. 3. Яйце. 4. Ляда. 5. Атом. 6. Міст. 7. Твар. 8. Айва. 9. ЛУПВ. 10. Кума. 11. Адам. 12. Згар. 13. Зась. 14. Спір. 15. Ікла.

ХРЕСТИКІВКА ч. 11

Поземно: 1—3. те, що й сочка; 4. нижня частина корабля; 7. леґендарний князь України-Руси; 9. нормована оплата за різні вигоди; 10. гуцульський народній танок; 11—12. те, що й низка; 13. рибальська снасть; 14. нічний птах; 15—16. мітична богиня перемоги; 17—18. те, що й смерть; 19. ім'я славетного французького короля; 21—22. коральовий острів; 23. крик ворона; 24. слово з шахової гри; 25—26. хатня тварина; 27. назва особливого зуба: 29. позитивна платівка джерела електрики; 30. собакувата мавпа; 31. біблійне жіноче ім'я; 32. частина людського тіла.

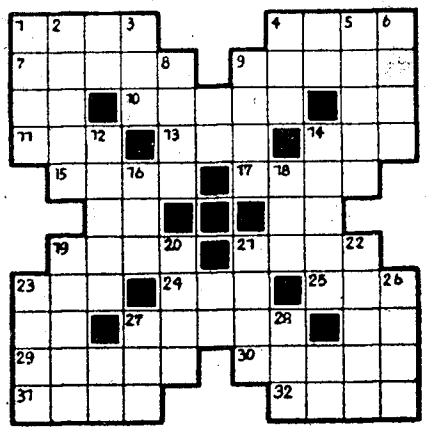

Доземно: 1—7. перед людської голови; 2—15. ім'я царя, що його назвали відступником; 3. слово здогаду; 4. назва озера; 5. чоловіче ім'я; 6. спортове слово; 8. міра площі; 9. потвердження згоди; 12. ім'я мітичної богині; 14. харч для худоби; 16. дитяча хвороба; 18. слово, що ним українці часто благословляють »батька« народів; 19. місце боротьби; 20—24. ініціяли міжнародньої організації моральної допомоги молоді; 21. модне в науці й техніці слово; 22. найшвидша машина; 23—29., 31. кисле питво; 26. те, з чим ходять люди розумової праці на роботу; 27. дівоче ім'я; 28—32. не то клюб, не то ресторан.

ОГОЛОШЕННЯ

ТАРИФ ОПЛАТИ ОГОЛОШЕНЬ: 1. Комерційні оголошення. 1 сторінка — 250 нм., 1/2 стор. — 150 нм., 1/4 стор. — 80 нм. Дрібніші — 1 нм. за кв. сантиметр. **2. Матримоніяльне, поздоровлення и особисте** — 40 пф. за слово. **3. Розшуки** — 20 пф. за слово. **За оголошення серед тексту — 100% надвишки. Мистецьке оформлення оголошень за окремою умовою.**

ДО НАШИХ КОЛЬПОРТЕРІВ І ПРЕДСТАВНИКІВ

Видавництво »Пу-Гу« ще раз категорично попереджає про конечність негайно вирівняти залеглість і сплачувати гроші за журнал та книжки не пізніше термінів, визначених у наших рахунках. Усім кольпортерам і продставникам, що мають непокриту залеглість, надалі журнал і книжки висилатимуться тільки за післяплатою — »Nachnahme«.

Адміністрація »ПУ-ГУ«

ДІТЯМ — ДО СВ. МИКОЛАЯ

Книжка кращий подарунок!

1. **Ч. Діккенс — Давід Копперфілд чч. І і ІІ** .. .. **по 2 нм.**
2. **А. Кащенко — Зруйноване Гніздо, ілюстроване видання** .. **по 3 нм.**
3. **Г. Андерсен — Дванадцять казок, ілюстроване видання** .. **по 3 нм.**
4. **Юрій Балко — Інженер Марченко** .. .. **по 2 нм.**

Замовлення виконуються тільки за післяплатою або після одержання належності. Кооперативам, школам, кольпортерам при замовленні не менш 5 прим. однієї книжки — 20% опуст.

Verlag »PU-HU«, Augsburg, Stadtjägerstraße 2—1, US-Zone-Germany.

Спадкові справиу всіх державах

проваджу з перебранням на себе витрат і виплатою винагороди після закінчення справи.

розшукую спадщини

і окремих осіб у Америці.

Звертатися: Avvocato 133 Lr. Baggot St., Dublin, Ireland.

С. Любомирський

»Між славою і смертю«

Сенсаційний роман, частина перша, Вийшов окремим виданням. Книга ілюстрована.

... Справді сенсація! Розвідка Української Повстанської Армії в самому серці московського большевизму, в таємному атомовому місті »Мумирі«. З очайдушною запеклістю, саможертвою діють українські запільники: науковці, робітники, розвідники, українські скромні жінки-ляборантки.

Роман »Між славою і смертю« — не тільки сенсація, це — найпекучіша актуальність. Складні, смертельно-небезпечні ситуації поглинають героїв роману — борців за Україну і за порятунок усього світу від большевицької атомової бомби.

М. Янішевський і К. Яворський

»ОСТАННІ ДНІ ШТУРМФЮРЕРА«

Кіно-роман.

Ціна 1 м. 20 пф.

Ч. Діккенс

»Давід Копперфілд«

Книга перша й друга.

Замовлення приймає

»ПУ-ГУ«

РОЗШУКУЮ СПАДКОЄМЦІВ:

померлого в Америці 1935 р., народженого в с. Піщік, пов. Бромберґ МІНІКОВСЬКОГО Антона Михайловича.

Звертатися: Avvocato, 133, Lr. Baggot St., Dublin, Ireland.

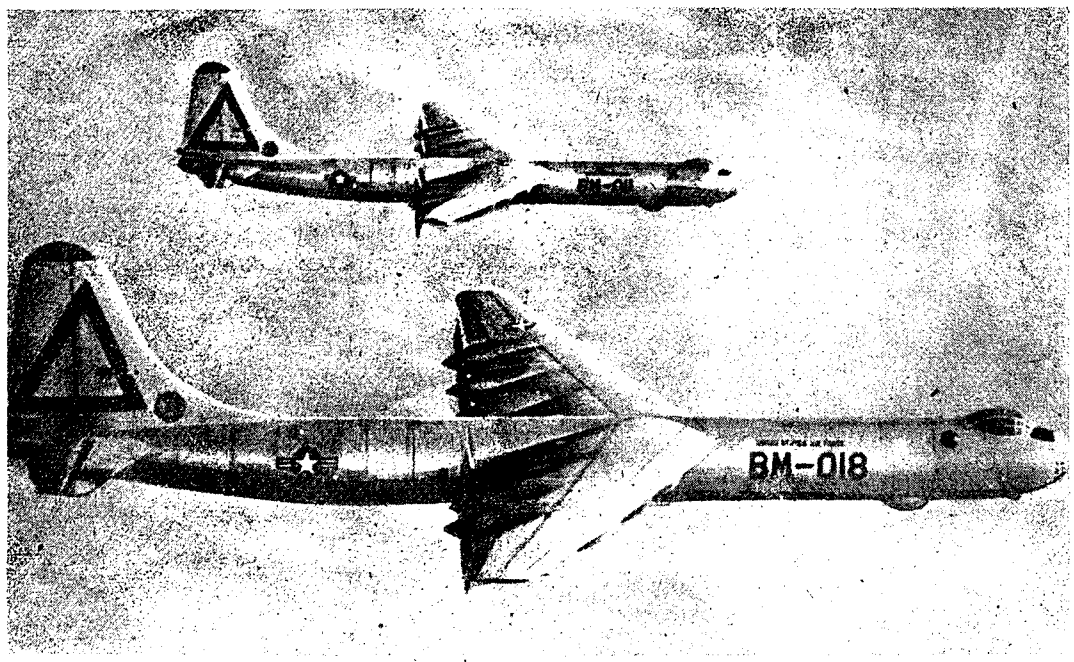

Супербомбовик B-36 з радіюсом дії на 16 000 кілометрів. Довжина цієї машини-страховища 108 метрів, вишина 30 метрів, розмах крил 160 м. Бойовий екіпаж її — 16 чоловіка. Без бомб машина може взяти 200 пасажирів. Серійна продукція цих літаків у США йде на повний хід.

Американська кіноакторка Ляна Турнер відбуває в супроводі свого чоловіка турне. На фото: Ляна Турнер і її чоловік у паризькому сальоні мод. (А. П.)

Гра на гітарі — улюблене зайняття нового европейського майстра середньої ваги Кирила Делануа.

Така молода і така багата! Юрма цікавих і навіть лондонська поліція добре знають фільмову зірку, шістнадцятирічну Елізабету Тейлор. Народжена в Лондоні, вона сімох років уже подалась до Голлівуду і мала там такі успіхи, що тепер дістає на рік 100 000 фунтів стерлінґів. Вона прибула до Лондону, щоб співпрацювати з Робертом Тейлором у новому фільмі.

Ми нічого не маємо проти Папанека! Чех д-р. Папанек (ліворуч) спочатку прибув до ОН як делеґат від Чехо-Словаччини. На пропозицію Польщі ОН затвердили його на члена двох чеських комісій. Природно, що д-р. Папанек тепер став цікавим джерелом інформацій для всіх журналістів.

Американський борець Buddy Roger. Щастя, що ніхто не бачить, який він дома маленький і бідний.

Він не каже »так« — вона не каже »ні«. Прекрасну зірку Ріту Гейворт останнього часу в Голлівуді всі бачать нерозлучно з Алі Кен, сином Ади Кен. Одначе вони обоє відмовляються потвердити чутки про їх майбутнє одруження.